

Λίτσα Ψαρούτη

Η σπηλιά της, χορχόνας

🏆 ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΟ
30.000 αντίτυπα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΛΙΤΣΑ ΨΑΡΑΥΤΗ

*Η σπηλιά
της γοργόνας*

Βραβείο του Κύκλου του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου

ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη λογοτεχνία για παιδιά και για νέους

Συλλογή Περιστέρια – 131

Λίτσα Ψαραύτη, *Η σπηλιά της γοργόνας*

Διορθώσεις: Αντωνία Γουναροπούλου

Εξώφυλλο: Εύη Τσακνιά

DTP: Παναγιώτης Καπένης

Copyright © για την εικονογράφηση του εξωφύλλου Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ

(Εκδόσεις Πατάκη), 2007

Copyright © Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη) και Λίτσα Ψαραύτη, 2007

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Οκτώβριος 2007

Ακολούθησαν οι ανατυπώσεις Απριλίου 2008, Ιουλίου 2008, Μαρτίου 2009,

Δεκεμβρίου 2009, Φεβρουαρίου 2011, Μαΐου 2012, Μαΐου 2013, Νοεμβρίου 2014,

Φεβρουαρίου 2016, Δεκεμβρίου 2016, Μαΐου 2018

Η παρούσα είναι η δέκατη τρίτη εκτύπωση, Ιουνίου 2020

ΚΕΤ 5863 ΚΕΠ 363/20

ISBN 978-960-16-2639-0

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600 ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 570 79 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

*Στη μνήμη της Δανάης Σινανίδου,
που αγάπησε τη Σάμο και
αγωνίστηκε γι' αυτήν*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Απόψε είδα πάλι Το Όνειρο.

Ίδιο κι απαράλλαγο όπως και τις άλλες φορές...

Τον καθρέφτη του σπιτιού μας και μέσα του το πρόσωπο της Σμαρώς. Είχε σηκώσει τα μαλλιά της, κόκκινο της φωτιάς, και με το χέρι της ψαχούλευε το αυτί της... Το δεξί, αυτό που του έλειπε ένα κομμάτι.

Πετάχτηκα από το κρεβάτι καταϊδρωμένη. Έτσι ταραζόμουνα πάντα κι ας έχουν περάσει σαράντα πέντε χρόνια από τότε...

Καημένη Σμαρώ...

Τόσα χρόνια στην προσφυγιά και δεν είχαμε δει ποτέ τα αυτιά της. Τα έκρυβε πίσω από τα πυκνά της μαλλιά. Μόνο εγώ γνώριζα το μυστικό της. Την τσάκωσα μια μέρα να χτενίζεται φρεσκολουσμένη μπροστά στον καθρέφτη. Αναστατώθηκε όταν με είδε.

«Μην το πεις σε κανέναν, Βαγγελίτσα! Ορκίσου!»

Ορκίστηκα.

Ήμουνα δεν ήμουνα δέκα χρονών τότε.

Με κάθισε στα γόνατά της κι άρχισε να μου λέει την ιστορία της, κομματιαστά.

«Είχα κουραστεί... Ο άντρας μου κι ο Γιωργάκης χαμένοι... Κι εγώ έτρεχα όλη μέρα να τους βρω... Χωρίς να το καταλάβω βρέθηκα πίσω από το Ολλανδικό Νο-

σοκομείο... Κόσμος πολύς, φωνές, κλάματα... Καμιά δεκαριά τσέτες είχαν μαζέψει τις γυναίκες και τα κορίτσια, τους έβγαζαν τα χρυσαφικά και τα έριχναν μέσα σ' ένα πανέρι...

»Με πήρε το μάτι ενός αγριεμένου στρατιώτη. Με άρπαξε από τα μαλλιά. Έβγαλα κι εγώ τα βραχιόλια μου, τη βέρα, το δαχτυλίδι με τη γαλάζια πέτρα...

»Με το μαχαίρι του μου έδειξε τα σκουλαρίκια που φορούσα...

»Τα χέρια μου έτρεμαν...

»Έβγαλα το αριστερό... Το δεξί δεν έβγαине, όσο κι αν το παίδευα.

»Ο αγριάνθρωπος άρπαξε το αυτί μου και, χρατσ! Το έκοψε με μια μαχαίριά...

»Ένωσα ένα γλυκό πόνο, με πήραν τα αίματα. Ύστερα με έσυρε στο κούφωμα μιας πόρτας... Λιποθύμησα.

»Όταν συνέφερα φοβήθηκα μήπως είχε γίνει το χειρότερο.

»Ένας χριστιανός μου 'δωσε μια πετσέτα και την κόλλησα στο κουτσουρεμένο μου αυτί ώσπου σταμάτησε το αίμα.

»Δεν το έχω πει σε κανέναν. Θέλω να τα ξεχάσω όλα... Να φύγει το μίσος από την καρδιά μου. Είναι κακό πράμα να μισείς. Σε δηλητηριάζει... Κι όπως είπαμε, Βαγγελίτσα! Τσιμουδιά! Να θυμάσαι ότι μου ορκίστηκες!»

Δεν το μαρτύρησα ποτέ. Το Όνειρο όμως επιμένει κάθε τόσο να μου θυμίζει αυτά που έζησε η οικογένειά μου, η μάνα μου, η γιαγιά μου κι όλη η Ιωνία, τότε, το 1922...

Κι όλο λέω να καθίσω να τα γράψω όσο ακόμα με βοηθάει η μνήμη μου... Κι όλο λέω...

Κυριακή μεσημέρι. Καθόμασταν όλη η οικογένεια στο τραπέζι κι απολαμβάναμε αρνάκι στο φούρνο με πατάτες. Η εγγονή μου η Εύα, Ευαγγελία το βαφτιστικό της, δέκα χρονών και διαβόλου κάλτσα, με το στόμα μουκωμένο, γύρισε και μου είπε:

— Επιτέλους, γιαγιά, πότε θα πετάξεις αυτό το παλιόππραμα που βάζεις πάνω στο πιάνο; Θέλεις να σου φέρω μια φωτογραφία της Άννας Βίση με το κεφάλι ξυρισμένο, ή προτιμάς το Ρουβά με σκισμένο παντελόνι;

Κόντεψε να μου κάτσει η μπουκιά στο λαϊμό. Το «παλιόππραμα» ήταν ό,τι πιο πολύτιμο υπήρχε στο σπίτι μου. Το είχα κληρονομήσει από τη μάνα μου τη Φωτεινή κι εκείνη από τη γιαγιά Βαγγελιώ.

Κατάπια το θυμό μου και, με φωνή που προσπαθούσα να την κάνω σταθερή, γύρισα στην Εύα.

— Το «παλιόππραμα» μια μέρα θα γίνει και δικό σου. Όταν βαφτίστηκες μ' αυτό σε σκεπάσαμε και σε φέραμε στο σπίτι. Και με τη μαμά σου το ίδιο έγινε. Το ίδιο θα κάνεις κι εσύ όταν αποκτήσεις παιδιά...

— Αποκλείεται. Εγώ θα τυλίξω το μωράκι μου με μια κουβερτούλα κεντημένη με το Μίκυ και τη Μίνι.

Δεν το γλιτώνω το εγκεφαλικό, σκέφτηκα κι αγριοκοίταξα την εγγονή μου.

— Για μάζεψε τη γλώσσα σου, Ευαγγελία – έτσι την έλεγα όταν θύμωνα. Τι θ' ακούσουν ακόμα τ' αυτιά μου από

σένα; Για να γίνει αυτό το υπέροχο εργόχειρο δούλεψαν άξια γυναικεία χέρια. Είναι ένα ιερό κειμήλιο, που κουβαλάει την ιστορία ενός αιώνα. Όσες το κληρονομήσαμε το σεβαστήκαμε και το είχαμε στην καλύτερη θέση του σπιτιού μας. Τα σημάδια που έχει πάνω του είναι οι ζωντανές πληγές όχι μόνο της οικογένειάς μας αλλά και της πατρίδας μας.

— Τι σημάδια έχει, γιαγιά;

— Αν πας κοντά θα δεις κηλίδες από αίμα που μοιάζουν τώρα πια με σκουριά. Έχει καψίματα, σταλαγματιές από κεριά, λεκέδες από κάτουρα παιδιών...

— Και πώς έγιναν όλα αυτά;

— Είναι μεγάλη ιστορία...

— Θα μου την πεις καμιά φορά;

Μια λάμψη φώτισε το μυαλό μου. Αντί να διηγηθώ στην Εύα την ιστορία για το «παλιόπραμα» θα την έγγραφα.

Άφησα την κόρη μου την Ελένη να σηκώσει το τραπέζι, γιατί τα χέρια μου έτρεμαν και το μυαλό μου άρχισε να γυρίζει στα περασμένα...

Αν και τα 'χω τα χρονάκια μου, όλα όσα έχω ακούσει από τη γιαγιά μου τη Βαγγελιώ –έχω και το όνομά της– τα θυμάμαι με το νι και με το σίγμα. Δε χρειάζεται παρά να κλείσω τα μάτια μου για να τη δω να κάθεται στην πολυθρόνα της και να κεντάει ή να πλέκει. Και ν' αναστενάξει κάθε τόσο από τα φυλλοκάρδια της. Θα ήμουν κοντά στα δέκα και η γιαγιά Βαγγελιώ, ευχαριστημέ-

νη που είχα και τ' όνομά της, μου έδειχνε με κάθε τρόπο την αγάπη της. Καταλάβαινα ότι δεν ξέχασε ποτέ τις πίκρες και τα βάσανα που πέρασε. Πολλές φορές, θέλοντας να την παρηγορήσω και να την κάνω να ξεχάσει, της ζητούσα να μου πει ένα παραμύθι από τα πολλά που ήξερε. Παραμύθι όμως ήταν και η ίδια η ζωή της. Κάθε τόσο άνοιγε το συρτάρι του μυαλού της και μου διηγόταν κι από ένα. Έλεγε ότι έπρεπε να μαθευτεί όλη η αλήθεια, γιατί καταστράφηκε η Σμύρνη και ολόκληρη η Ιωνία και πως έχουμε χρέος να κρατήσουμε τις μνήμες ζωντανές για να μη ζήσει η Ελλάδα άλλες καταστροφές, πολέμους και ξεριζωμούς.

Θυμάμαι τη μέρα που τη ρώτησα:

— Γιαγιά, ξαναγύρισες ποτέ στη Σμύρνη;

— Ποτέ, παιδάκι μου... Κι ας φούντωνε ώρες ώρες το μυαλό μου... Αχ, να πέσω στη θάλασσα ήθελα, να φτάσω απέναντι στην πατρίδα... Μια δρασκελιά νερό με χώριζε...

— Γιατί δεν το τόλμησες, γιαγιά;

— Είχα άλλα βάσανα... Πάλευα για να ζήσουμε, να μεγαλώσω τη μάνα σου... Ύστερα ήρθε ο πόλεμος, η Κατοχή κι ο Εμφύλιος, πού μυαλό για ταξίδια... Κι οι περισσότεροι απ' όσους πήγαν να προσκυνήσουν γύρισαν με το φαρμάκι της ελιάς στο στόμα. Πικραμένοι. Η Σμύρνη που ξέραμε δεν υπάρχει πια. Δε μου έκανε καρδιά να δω το πτώμα της. Ρωμαλέα τουρκόπαιδα να μπαινοβγαίνουν στα σπίτια μας, κακογραμμένα ρητά απ' το Κοράνι στους τοίχους των εκκλησιών... Δεν ήθελα να στριμωχτώ σ' ένα καράβι με θλιβερούς συνταξι-

διώτες... Φύγαμε νέοι, γεροί, όμορφοι... Πώς να γυρίσω με τρεμάμενα πόδια, αδύνατα μάτια και καρδιά γεμάτη πίκρα; Τώρα πια μόνο στα όνειρά μου τριγυρνά ανάμεσα σ' εκκλησιές και μάρμαρα ελληνικά, αγγίζω με αχόρταγα δάχτυλα την πολυκαιρισμένη σκόνη τους, ακούω τις βρύσες να μου μαρτυρούν αρχαία μυστικά, προσκυνώ κι αποθέτω φιλιά σε ανύπαρκτους τάφους...

Καημένη γιαγιά... Χάιδεψα το χέρι της θέλοντας να την παρηγορήσω. Δάκρυα έτρεχαν στα μάγουλά της. Έκλαιγε για όλους τους αδικοσκοτωμένους, έκλαιγε για τη Σμύρνη, έκλαιγε για ολόκληρη την Ιωνία που χάθηκε για πάντα...

ΓΙΑΓΙΑ ΒΑΓΓΕΛΙΩ

...Το τελευταίο ξένοιαστο καλοκαίρι που ζήσαμε στη Σμύρνη ήταν το 1921. Για τη Σμύρνη της Ιωνίας μιλάω, την αλησμόνητη πατρίδα μου, αυτή που σήμερα την κατέχουν οι Τούρκοι και τη λένε Ισμίρ.

Ήμασταν μια οικογένεια ενωμένη κι ευτυχισμένη και τα χρήματα δε μας έλειψαν ποτέ. Πέρασα χαρούμενα κι ευλογημένα παιδικά χρόνια. Ήμουνα η πιο μικρή στην οικογένεια και όλοι με λάτρευαν, γονείς, παππούδες, γιαγιάδες, θείοι, θείες και ξαδέρφια. Πήγα στο καλύτερο σχολείο της Σμύρνης, στο Ομήρειο, κι έκανα όνειρα να σπουδάσω στο πανεπιστήμιο της Αθήνας. Το μεγάλο όμως όνειρο όλων μας ήταν να μας αγκαλιάσει η Ελλάδα, να ξαναγίνει η Ιωνία ελληνική, η γη που γεννήθηκε ο Όμηρος, ο Θαλής, ο Ηρόδοτος, ο Ηράκλειτος και τόσοι άλλοι. Κι η μητέρα Ελλάδα για χρόνια μας ξεσήκωνε τα μυαλά, μας πλάνευε με υποσχέσεις, Μεγάλες Ιδέες, πεθαμένους βασιλιάδες που θα ξαναζωντανεύαν και θα έδιωχναν τους Τούρκους ως την Κόκκινη Μηλιά.

Οι σύμμαχοί μας, οι Αγγλογάλλοι, συμφώνησαν κι άφησαν ν' αποβιβαστούν το Μάη του 1919 οι Έλληνες στρατιώτες. Πρωτομαγιά ήταν όταν ο Χρυσόστομος, ο δεσπότης μας, κάλεσε όσους άντρες είχαν μια καλή θέση

στη συμυρνείκη κοινωνία και τους είπε ότι τα ελληνικά πλοία με το στρατό μας έφταναν στη Σμύρνη.

— Έρχονται... Έρχονται τα αδέρφια μας από την Ελλάδα να μας ελευθερώσουν... Φέрте δάφνες και λουλούδια να τους στεφανώσουμε..., φώναζαν τα αδέρφια μου μόλις γύρισαν από του δεσπότη. Πού να ξέραμε τότε ότι οι δάφνες θα γίνονταν αργότερα πικροδάφνες... Δε θα ξεχάσω ποτέ τη μέρα που τα ελληνικά πλοία, το «Αβέρωφ» και το «Λήμνος» άραξαν στη Σμύρνη κι αποβιβάστηκε ο στρατός. Όλοι οι Έλληνες κατεβήκαμε στο λιμάνι, στεφανώναμε με λουλούδια τους στρατιώτες, οι καμπάνες χτυπούσαν χαρμόσυνα, όλη η πόλη είχε σημαιοστολιστεί με τη γαλανόλευκη. Το όνειρο που μας ζέσταινε για πέντε αιώνες ήταν πια πραγματικότητα.

Μια μια οι πόλεις της Ιωνίας έπεφταν στα χέρια του ελληνικού στρατού, η Μενεμένη, η Μαγνησία, οι Κυδωνίες. Αλλά και οι Τούρκοι δεν έμειναν με τα χέρια σταυρωμένα. Λίγες μέρες αφού είχαν καταλάβει οι στρατιώτες μας το Αϊντίι, ο τουρκικός στρατός κατάφερε και μπήκε ξανά στην πόλη. Τον ακολουθούσαν οι τσέτες, άτακτα πλήθη φανατισμένου λαού, που έσφαζαν, βίαζαν, λεηλατούσαν κι έκαιγαν.

Η καταστροφή του Αϊντινιού δε μας αποθάρρυνε. Μπουλούκια Αϊντινιώτες, όσοι γλίτωσαν κι έφτασαν στη Σμύρνη, μιλούσαν για τους νεκρούς στους δρόμους, τους πληγωμένους που ζητούσαν βοήθεια, τις φλόγες της φωτιάς στην πόλη, τον τρόμο του θανάτου, τον πανικό της φυγής.

Ακόμα και τότε κλείναμε τα μάτια μας κι αποδιώ-

χναμε από το μυαλό μας τη φρίκη του πολέμου. Οι επόμενες νίκες του στρατού μας, στη Φιλαδέλφεια και στα Μουδανιά, μας γέμισαν με πίστη για την τελική νίκη. Πιστέψαμε πως οι Τούρκοι είχαν πια ξεοφλήσει κι ας υπήρχαν μερικοί απαισιόδοξοι που δεν ενθουσιάζονταν από τις νίκες του στρατού μας. Έλεγαν ότι ο Κεμάλ οργάνωνε ολόκληρες μεραρχίες τουρκικού στρατού κι άφηνε τους Έλληνες να προχωρούν στα βάθη της Τουρκίας.

Ήταν περιεργή προσωπικότητα εκείνος ο Τούρκος στρατηγός. Πολλοί τον κατηγορούσαν ότι στα νιάτα του ήταν γυναικάς, μέθυσος, ρέμπελος. Αργότερα όμως φάνηκαν τα μεγάλα προσόντα του. Έξυπνος, φιλόδοξος, έμπειρος στρατιωτικός, καλός πολιτικός, είχε μεγάλα οράματα. Να γίνει ο ανανεωτής της εθνικής Τουρκίας και να απαλλάξει την πατρίδα του από την κυριαρχία του Σουλτάνου. Και όπως αποδείχτηκε αργότερα τα κατάφερε...

Εγώ είχα χάσει τον άντρα μου νέα. Δε θέλησα όμως να ξαναπαντρευτώ και να έχει άλλον πατέρα η κόρη μου η Φωτεινή.

Τα αδέρφια μου, ο Περικλής κι ο Ξενοφώντας, ήταν έμποροι καλοστεκούμενοι κι όταν χήρεψα με πήραν στην εταιρεία τους, «Εισαγωγιά – Εξαγωγιά Αδελφοί Γεμιτζόγλου», να κρατάω το ταμείο.

Και οι δυο τους ήταν από τους αισιόδοξους, δεν πίστευαν ποτέ ότι θα χάναμε την Ιωνία. Κάθε φορά που ο στρατός μας κυρίευε μια ακόμα πόλη, στο σπίτι μας γινόταν γιορτή. Μαζεύονταν συγγενείς, γνωστοί και φίλοι, το κρασί έτρεχε άφθονο και οι υπηρέτριες στην κουζίνα

δεν προλάβαιναν να τηγανίζουν μεζεδάκια και να προσφέρουν σαραγλιά και μπακλαβάδες. Τα κακά σημάδια όμως είχαν αρχίσει να φαίνονται χρόνια πριν, από το 1914, όταν η Οθωμανική Αυτοκρατορία ανακοίνωσε ότι οι Έλληνες ήταν ανεπιθύμητος πληθυσμός κι έπρεπε ν' αρχίσει ο αφανισμός τους. Αμέσως δημιουργήθηκαν τα «στρατόπεδα εργασίας». Οι Τούρκοι στρατολογούσαν τους άντρες και τους έβαζαν να εργάζονται σκληρά στα βάθη της Τουρκίας. Έσπαζαν πέτρες, άνοιγαν δρόμους, έσερναν κάρα μέσα στο άγριο λιοπούρι τη μέρα και το τρομερό κρύο τη νύχτα. Χιλιάδες άφησαν εκεί τα κόκαλά τους. Ζαλισμένοι από την καλοπέραση δε βλέπαμε τα σχέδια της Τουρκίας...

Έτσι λοιπόν κυλούσε η ζωή μας, άλλοτε πανηγυρίζαμε όταν ο στρατός μας προχωρούσε κι άλλες φορές πάλι ο φόβος φώλιαζε στις καρδιές μας μόλις μαθαίναμε ότι οι Τούρκοι κέρδισαν μια μάχη. Υπήρχαν και μερικές ψύχραιμες φωνές που έλεγαν: «Γιατί οι Έλληνες στρατηγοί θέλησαν να φτάσουν στην Άγκυρα; Πώς θα εφοδιάζουν το στρατό με τρόφιμα και πολεμοφόδια πεντακόσια χιλιόμετρα μακριά από τη Σμύρνη; Τι τη θέλαμε κείνη τη φοβερή έρημο ως τον ποταμό Σαγγάριο, στα βάθη της Τουρκίας;».

Οι στρατηγοί, μεθυσμένοι από τα οράματα και τις Μεγάλες Ιδέες, ακόμα και τις ύστατες στιγμές δεν έβλεπαν τον κίνδυνο. Δε βρέθηκε ούτε ένας Έλληνας πολιτικός ή στρατηγός να δώσει τη διαταγή στο στρατό: «Γυρίστε πίσω» και να σηκώσει το βάρος μιας τάχα προδοσίας. Βλέπετε, οι Μεγάλες Ιδέες δεν έχουν όρια, γι' αυτό τις λένε και Μεγάλες...

Δεκαπέντε Αυγούστου του 1922 έσπασε το μέτωπο στον ποταμό Σαγγάριο κι ο ελληνικός στρατός άρχισε να υποχωρεί. Οι στρατιώτες μας πεινασμένοι, διψασμένοι, πληγωμένοι, άρρωστοι, έτρεχαν μέσα στην Αλμυρή Έρημο κι από πίσω τα τάγματα του Κεμάλ τους κυνηγούσαν και τους σκότωναν. Αντί ν' αναστηθεί ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος και να οδηγήσει το στρατό μας ως την Κόκκινη Μηλιά, αναστήθηκε τελικά η Τουρκία...

Τα νέα έφτασαν και στη Σμύρνη. Ολόκληρα συντάγματα παραδίνονταν στους Τούρκους, τα χωριά είχαν γεμίσει λιποτάκτες που έκλεβαν και πουλούσαν τα όπλα τους για ένα καρβέλι ψωμί.

Όσοι γλίτωσαν κι έφτασαν στη θάλασσα μπήκαν στα καράβια και πέρασαν απέναντι στην Ελλάδα. Η πατρίδα μας εγκατέλειψε. Ακόμα και τότε τα αδέρφια μου πίστευαν ότι οι σύμμαχοί μας δε θα μας άφηναν στο έλεος των Τούρκων. Κι ας ψιθύριζε όλος ο κόσμος στη Σμύρνη ότι οι Άγγλοι έπαιζαν διπλό παιχνίδι και πως αυτοί είχαν εξοπλίσει το στρατό του Κεμάλ.

— Μην ακούτε τις διαδόσεις, έλεγε ο Ξενοφώντας. Το στρατό μας κυνηγούν οι Τούρκοι. Εμάς γιατί να μας κάνουν κακό; Τόσα χρόνια τρώμε ψωμί όλοι μαζί, έχουμε Τούρκους στη δούλεψή μας, τι θα γίνουν χωρίς εμάς;

Κανένας μας όμως δε συμμαριζόταν την αισιοδοξία του Ξενοφόντα. Μάλιστα η γυναίκα του η Φλωρή σε κάθε συζήτηση δεν έπαυε να του θυμίζει:

— Μην ξεχνάς όσα έγιναν στην Αρμενία το 1915. Πάνω από ενάμισι εκατομμύριο Αρμένιοι εκτοπίστηκαν από τη χώρα που ζούσαν εδώ και δεκάδες αιώνες. Στο δρόμο

της προσφυγιάς για τη Συρία και τη Μεσοποταμία οι Τούρκοι εξόντωσαν τους περισσότερους, σφάζοντάς τους. Έτσι έκαναν πάντα οι Τουρκαλάδες. Όποιους λαούς της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας θεωρούσαν επικίνδυνους κι ενοχλητικούς τους αφάνιζαν...

Η σπηλιά της γοργόνας

Λίτσα Ψαραύτη

Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών

Η σπηλιά της γοργόνας σ' ένα νησί του Αιγαίου και στο βάθος της μια εκκλησιά, φτιαγμένη με θαλασσινά όστρακα...

Μια μεγάλη αγάπη κι ένας μυστικός γάμος στην εκκλησιά της σπηλιάς...

Η γερόντισσα γιαγιά διηγείται στην εγγονή της την αληθινή ιστορία της οικογένειας, όταν οι Έλληνες διώχτηκαν από τη Σμύρνη, το 1922.

Τα κατοπινά χρόνια στο νησί, οι αγώνες για επιβίωση, οι περιπέτειες και τα γεγονότα που σημάδεψαν τη ζωή των ηρώων, του νησιού, αλλά και ολόκληρης της Ελλάδας...

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΕΞΗΦΥΛΛΟΥ: Εύη Τσακνιά

Κρατικό Βραβείο

Βραβείο Κύκλου του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου – Ελληνικού Τμήματος της IBBY

10+ Συλλογή περιστέρια

Μικρασιατική Καταστροφή,
Εθνική Αντίσταση, έρωτας,
περιπέτεια, οικογένεια

ISBN 978-960-16-2639-0

9 789601 626390

Βοηθ. κωδ. μπχ/σπς 06639